

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.3.11>

DOSKONALENIE PODSTAW PRAWNYCH ZARZĄDZANIA KREDYTEM PUBLICZNYM

Viktoriia Stetsiuk

aspirant

Klasycznego Uniwersytetu Prywatnego (Zaporoże, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-2432-9970

stetsiuk_v@gmail.com

Adnotacja. W artykule omówiono kwestie regulacji prawnych stosunków publicznych, które powstają i rozwijają się w jednym z obszarów działalności finansowej państwa, jego podmiotów, takich jak: regulacja prawna kredytu publicznego i długu publicznego; kluczowe kwestie prawne emisji i obrotu państwowych papierów wartościowych na rynku papierów wartościowych. Wyróżniono cechy regulacji prawnej rynku państwowych papierów wartościowych, problemy wymienionego rynku, kierunki regulacji prawnej rynku państwowych papierów wartościowych, wśród których można wyróżnić: określenie kolejności emisji (lokowania) papierów wartościowych, w tym regulowanie warunków emisji (podmiotów emisji, ich uprawnień, wielkości emisji, rejestracji warunków emisji i tym podobnych); regulację działalności profesjonalnych uczestników rynku papierów wartościowych, w tym licencjonowanie ich działalności (brokerów, depozytariuszy, giełd itp.); określenie kolejności operacji na rynku wtórnym papierów wartościowych; ochronę praw właścicieli i kontrolę przestrzegania ich praw przez emitentów i profesjonalnych uczestników rynku papierów wartościowych (w tym poprzez ujawnianie informacji o papierach wartościowych i regulowanie reklamy na rynku papierów wartościowych); realizację funkcji publicznoprawnych Ukrainy.

Słowa kluczowe: kredyt publiczny, dług publiczny, obieg pieniężny, środki pieniężne, pożyczka, przychód, wydatki, budżet.

IMPROVEMENT OF LEGAL BASIS OF STATE LOAN MANAGEMENT

Viktoriia Stetsiuk

Postgraduate Student

Classic Private University (Zaporizhzhia, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-2432-9970

stetsiuk_v@gmail.com

Abstract. The author considers the issues of normative-legal regulation of public relations, which arise and develop in one of the spheres of financial activity of the state, its subjects, as: legal regulation of state credit and public debt; key legal issues of issue and circulation of government securities on the securities market. Peculiarities of legal regulation of the government securities market, problems of the named market, directions of legal regulation of the government securities market, among which it is possible to allocate: definition of the order of issue (placement) of securities, including regulation of conditions of issue (subjects of issue, their powers); volumes of issue, registration of terms of issue, etc.); regulation of the activities of professional participants in the securities market, including licensing of their activities (brokers, depositories, exchanges, etc.); determination of the procedure for conducting operations on the secondary securities market; protection of the rights of owners and control over the observance of their rights by issuers and professional participants of the securities market (including by disclosing information about securities and regulating advertising on the securities market); implementation of public law functions of Ukraine.

Key words: public credit, public debt, cash flow, cash, loan, revenues, expenditures, budget.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ КРЕДИТОМ

Вікторія Стецюк

аспірант

Класичного приватного університету (м. Запоріжжя, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-2432-9970

stetsiuk_v@gmail.com

Анотація. У статті розглядаються питання нормативно-правового регулювання суспільних відносин, що виникають і розвиваються в одній зі сфер фінансової діяльності держави, його суб'єктів, як: правове регулювання державного кредиту та державного боргу; ключові правові питання емісії та обігу державних цінних паперів на ринку цінних паперів. Виділено особливості правового регулювання ринку державних цінних паперів, проблеми названого ринку, напрямки правового регулювання ринку державних цінних паперів, серед яких можна виділити: визначення порядку емісії (розміщення) цінних паперів, в тому числі регламентація умов емісії (суб'єктів емісії, їх повноважень, обсягів емісії, реєстрації умови емісії тощо); регулювання діяльності

професійних учасників ринку цінних паперів, в тому числі ліцензування їх діяльності (брокерів, депозитаріїв, бірж тощо); визначення порядку здійснення операцій на вторинному ринку цінних паперів; захист прав власників і контроль за дотриманням їх прав емітентами та професійними учасниками ринку цінних паперів (в тому числі, шляхом розкриття інформації про цінні папери та регулювання реклами на ринку цінних паперів); реалізацію публічно-правових функцій України.

Ключові слова: державний кредит, державний борг, грошовий обіг, грошові кошти, позика, доходи, видатки, бюджет.

Вступ. Фінансово-правові норми, що регулюють відносини в сфері державного кредиту в Україні в XXI столітті зазнали значних позитивних змін. Це стосується, перш за все, прийняття Бюджетного кодексу України. Аналіз законодавства України в сфері емісії та обігу державних цінних паперів дозволяє сформулювати ряд важливих пропозицій щодо емісії державних цінних паперів як найбільш ефективного інструменту управління державним боргом.

В даний час в умовах фінансової кризи і, як наслідок, високої напруженості державного бюджету особливе значення в якості потенційного джерела фінансування необхідних капітальних видатків отримали державні запозичення.

Питання державного кредиту як фінансово-правового інституту досліджували Воронова Л.К., Орлюк О.П., Монаєнко А.О., Заверуха О.Б., Ніщима С.О., Якимчук Н.Я., Грачова О.Ю., Хімичева Н.І.

Державними цінними паперами можуть бути державні облигації України, казначейські зобов'язання України, фінансові казначейські векселі, державні деривативи. Державні облигації України поділяються на облигації внутрішніх державних позик України, облигації зовнішніх державних позик України та цільові облигації внутрішніх державних позик України.

Серед переваг облигаційної позики, яка є найрозповсюдженим видом державних цінних паперів, перед кредитами слід зазначити залучення значних обсягів грошових коштів на тривалий строк, наявність широких повноважень щодо визначення умов випуску, фінансова незалежність від кредиторів за рахунок акумулювання грошових коштів різних категорій інвесторів, вигідні умови залучення фінансових коштів за рахунок тривалих строків і обліку реальної економічної обстановки та стану фінансового ринку, створення публічної кредитної історії, прямий позитивний вплив на кредитний рейтинг (Монаєнко, 2013: 353). З точки зору інвестора, державні облигації, хоча і не забезпечують їх власникам значного доходу, але традиційно вважаються найнадійнішими цінними паперами, що несуть в собі найменший для інвестора ризик втрати вкладених коштів.

Джерела правового регулювання державного кредиту

Правове регулювання інституту державних цінних паперів здійснюється за допомогою прийняття законодавчих та виконавчих органами державної влади відповідних нормативно-правових актів.

Основоположним джерелом правового регулювання відносин, що складаються з приводу емісії та обігу державних цінних паперів, де закладені основи правової організації фінансової діяльності держави в цілому і по окремих її напрямках є Конституція України. Предмети відання України, в тому числі і в сфері публічних фінансів, встановлені ст. 92 Конституції України. З метою захисту економічної цілісності України до відання держави у особі Верховної Ради України Конституцією віднесені крім інших питання встановлення правових основ фінансового, валютного, кредитного, митного регулювання, грошова емісія. Відповідно до ст. 92 Конституції України виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок утворення і погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів, їх види і типи.

За такою схемою будується і правове регулювання бюджетних відносин. Загальні принципи організації бюджетних відносин встановлені Бюджетним кодексом України.

Стаття 92 Конституції України закріплює, по-перше, виняткову компетенцію Верховної Ради України щодо визначення порядку випуску державних позик, по-друге, інші законодавчі акти України встановлюють принцип добровільності їх розміщення.

Наступним джерелом права, за допомогою якого здійснюється правове регулювання державних цінних паперів, є Бюджетний кодекс України, який встановив порядок випуску державних позик. Одним із способів здійснення державних позик є випуск державних цінних паперів. Так, зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 16 Бюджетного кодексу України державні запозичення здійснюються в межах, визначених законом про Державний бюджет України (крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 15 цього Кодексу, абзацом першим частини сьомої та абзацом першим частини одинадцятої цієї статті), з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду (крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 15 цього Кодексу та абзацом першим частини одинадцятої цієї статті).

Міністерство фінансів України як емітент облигацій здійснює їх розміщення. Відповідно до своїх повноважень Міністерство фінансів: визначає час, обсяги та валюту розміщення облигацій; установлює терміни обігу облигацій, дати їх погашення та сплати купонного доходу (для купонних облигацій); визначає форми, шляхи та спосіб розміщення облигацій, етапи подання заявок на придбання облигацій; поширює повідомлення про розміщення облигацій серед учасників розміщення (за умови розміщення облигацій засобами ЕТС); розглядає отримані заявки учасників розміщення облигацій та визначає обсяги розміщення облигацій;

установлює граничний рівень дохідності облігацій, відповідно до якого задовольняються заявки учасників розміщення облігацій. Міністерство фінансів розробляє та оприлюднює орієнтовні графіки розміщення облігацій у порядку, визначеному його нормативно-правовими актами.

Принцип добровільності розміщення державних позик деталізує принцип свободи економічної діяльності і стосовно до державних цінних паперів полягає в тому, що ніхто не може бути примушений в будь-якій формі до придбання цінних паперів, випущених державою (Зайцева, 2008: 245). Емісії державних цінних паперів присвячена ст. 16 Бюджетного кодексу України, в якій встановлені вимоги, що пред'являються емісії державних цінних паперів, і порядок їх прийняття.

Нормативно-правовим актом, яким визначається специфіка правового регулювання державних цінних паперів, є Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 19 червня 2020 року № 738-IX, який регулює відносини, що виникають під час емісії, обігу, викупу цінних паперів та виконання зобов'язань за ними, укладання і виконання деривативних контрактів, заміни сторони деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів на ринках капіталу, а також відносини, що виникають під час провадження професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Відповідно до ч. 6 ст. 16 вказаного Закону емісія державних облігацій України регулюється Бюджетним кодексом України та законом про Державний бюджет України на відповідний рік, яким встановлюється граничний розмір державного боргу.

Умови розміщення державних облігацій України, включаючи їх емісію, викуп, конвертацію та погашення, не визначені умовами розміщення, встановлюються відповідно до закону центральним органом виконавчої влади, уповноваженим на реалізацію державної бюджетної політики у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом. Таким органом влади є Міністерство фінансів України.

Відповідно до ч. 8 ст. 16 цього ж Закону Національний банк України виконує операції з обслуговування державного боргу, пов'язані з розміщенням облігацій внутрішньої державної позики України, їх погашенням і виплатою доходів за ними, а також відповідно до Закону України «Про депозитарну систему України» провадить депозитарну діяльність щодо таких цінних паперів. Порядок проведення операцій, пов'язаних з розміщенням таких облігацій, відповідно до закону встановлюється Національним банком України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, уповноваженим на реалізацію державної бюджетної політики у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом. Особливості провадження депозитарної діяльності з державними облігаціями України визначаються відповідно до закону Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням із Національним банком України.

Положення про порядок проведення операцій, пов'язаних з розміщенням облігацій внутрішніх державних позик, затверджене Постановою Правління Національного банку України 18 червня 2003 року № 248, розроблено відповідно до статті 42 Закону України «Про Національний банк України», статті 12 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», Закону України «Про депозитарну систему України», Закону України «Про банки і банківську діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 року № 363 «Про запровадження інституту первинних дилерів на ринку державних цінних паперів» та інших нормативно-правових актів, що регулюють порядок випуску, обігу, обліку, сплати доходу та погашення облігацій внутрішніх державних позик.

Положення установлює порядок розміщення короткострокових, середньострокових та довгострокових державних облігацій, що випущені в бездокументарній формі.

Фінансово-правова природа державного кредиту

Говорячи про цілі і способи використання емісії державних цінних паперів, що визначають фінансово-правову природу випуску та обігу державних цінних паперів важливо помітити, що саме склад цих цілей і служить юридичною основою віднесення питань випуску та обігу державних цінних паперів до предмету фінансового права, в частині інституту державного кредиту.

Державні цінні папери випускаються для досягнення цілей і вирішення задач, що стоять перед державою. Державні внутрішні запозичення здійснюються з метою фінансування дефіцитів державного бюджету, а також для погашення боргових зобов'язань. Державні зовнішні запозичення України здійснюються також з метою фінансування дефіциту державного бюджету, а також для погашення державних боргових зобов'язань України.

Більш того, випуск та обіг державних цінних паперів безпосередньо пов'язаний з формуванням, розподілом і використанням публічних фондів грошових коштів. Це все вказує не просто на діяльність держави за вирішенням завдань, що стоять перед нею, а саме на публічну фінансову діяльність.

На жаль, сучасна фінансово-правова наука приділяє дуже мало уваги не тільки аналізу способів використання цінних паперів у фінансовій діяльності держави, але і в цілому проблематиці державних цінних паперів. На це вказує, зокрема, практично деяке ігнорування відповідних питань в базових підручниках з фінансового права.

Це тим більше прикро, враховуючи досить цікаві підходи до аналізу відповідної проблематики в дореволюційній фінансово-правовій науці, яка не тільки розуміла можливість використання емісії цінних паперів державою як надзвичайне джерело доходів бюджету, а й розглядала випуск і обіг цінних паперів як дієвий механізм державного регулювання економіки і зокрема регулювання грошового обігу (як інструмент антиінфляційної політики).

Цілі та способи використання державних цінних паперів

Можна виділити наступні цілі та способи використання цінних паперів у фінансовій діяльності держави.

1. Фінансування дефіцитів бюджетів.

Говорячи про емісію державою цінних паперів, безсумнівно, в якості основної мети цієї емісії, до того ж фактично єдиної, яка закріплена нормативно і в найбільшому обсязі регламентована, слід назвати фінансування дефіциту бюджетів. Відповідно до ст. 15 Бюджетного кодексу України джерелами фінансування державного бюджету є відповідно державні позики, що здійснюються шляхом випуску цінних паперів від імені України.

Використання емісії державних цінних паперів як джерела доходів (надзвичайних доходів) бюджетів найбільш характерно для державного рівня.

Так, у 2016 році ринок був фрагментований настільки, що період між строками погашення 75% з усіх непогашених випусків ОВДП становив менш ніж 35 днів, а розміри випусків подекуди були нижчими за 100 млн гривень (20 000 доларів США). Такий підхід виводив на ринок величезну кількість цінних паперів, що могли конкурувати одні з одними, а це унеможливило для учасників ринку торгівлю цими цінними паперами на вторинному ринку.

Нарешті, й контингент інвесторів був невеликим та однорідним, адже він складався лише з державних і комерційних банків, активи яких забезпечувались ресурсами, головним чином, коштом короткострокових депозитів юридичних і фізичних осіб. За відсутності пенсійних фондів і страхових компаній природний попит на середньострокові та довгострокові цінні папери був відсутній. Невелика кількість банків, що все ж таки придбавали середньострокові облігації, були змушені брати на себе процентний ризик.

Україна зробила багато кроків у напрямку створення правової та операційної бази для залучення міжнародних інвесторів на основі описаного вище підходу: це й валютна лібералізація (червень 2018 року), й інститут номінального держателя (листопад 2018 року), й співпраця та налагодження взаємодії з Clearstream (травень 2019 року), що усунуло для іноземних установ необхідність використання послуг місцевого зберігача.

Завдяки цьому портфель облігацій в національній валюті, придбаних нерезидентами, збільшився з майже нульового рівня в липні 2017 року до 12% станом на липень 2019 року. І хоча чимала частка капіталу, що надходить, була інвестована у 2018 році в короткострокові цінні папери, а у 2019 році – в середньо- та довгострокові інструменти (3,2 млрд з 4 млрд доларів США), сумнівів з приводу того, чи активізувала конкуренцію присутність на ринку інвесторів-нерезидентів, чи зміцнила вона процес формування ціни на ринку та чи поліпшила вона функціонування ринку внутрішнього боргу, не виникає.

Для України простіше було б покривати дефіцит бюджету шляхом емісії грошей, а не шляхом випуску державних цінних паперів. Однак, з огляду на те, яке завдання стоїть перед Україною – забезпечення ефективної грошово-кредитної політики, випуск державних цінних паперів стає більш дієвим механізмом вирішення проблем з бюджетом без додаткової грошової емісії.

Емісія державних цінних паперів є менш інфляційним механізмом покриття дефіцитів бюджетів у порівнянні з грошовою емісією. Однак в результаті їх емісії виникає так звана відкладена інфляція. Дійсно, при первинному розміщенні державних цінних паперів державою бюджет отримує дохідне джерело. Однак зобов'язання по цінних паперах повинні погашатися, причому в більшому обсязі, ніж було отримано при емісії державних цінних паперів, оскільки до складу цих зобов'язань включаються ще й процентні платежі.

Тобто для держави, що переслідує мету проведення ефективних фінансових, грошово-кредитних політик, необхідно думати не тільки про дефіцит бюджету, але і про інші завдання. Тому при емісії державних цінних паперів повинні враховуватися не одна, а максимально велика кількість публічно-правових цілей в державі.

2. Переоформлення існуючих боргів.

У разі об'єктивної неможливості погасити борг боржник за приватноправовим зобов'язанням може з дотриманням певних правил переоформити його в новий борг. З державними боргами все природно складніше, проте не існує правової заборони на здійснення новації за державними боргами.

Крім того, з точки зору антиінфляційної політики переоформлення боргів по одним державними цінними паперами випуском інших державних цінних паперів, в тому числі з більш тривалим строком обігу, може дозволити відстрочити інфляцію. Новий випуск цінних паперів в рахунок зобов'язань за іншими цінними паперами дозволяє відстрочити випуск грошей в обіг.

3. Здійснення грошово-кредитної політики (в тому числі регулювання грошової маси).

Випуск цінних паперів як інструмент здійснення грошово-кредитної політики згадується у Законі України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV. Відповідно до ст. 25 Закону України «Про Національний банк України» основними економічними засобами і методами грошово-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), у тому числі з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку.

Випуск цих цінних паперів, зокрема, створює інструмент, за допомогою якого фінансові установи можуть інвестувати вільні залишки на кореспондентських рахунках в купівлю державних цінних паперів. Це призводить до зменшення грошової маси в країні. Тобто, випуск та обіг державних цінних паперів, а також їх купівля створює дієвий механізм регулювання грошової маси в країні.

Тому слід виділити особливості правового регулювання ринку державних цінних паперів. Ринок державних цінних паперів є частиною ринку цінних паперів. Тобто правила останнього застосовуються до ринку державних цінних паперів, якщо це не суперечить специфіці останнього.

Напрями, форми і методи правового регулювання ринку державних цінних паперів обумовлюються природою емітента, точніше суб'єкта, від якого випускаються ці цінні папери. Так, зокрема, держава в особі Міністерства фінансів України, з одного боку, може визначати порядок здійснення обігу будь-яких цінних паперів, а з іншого - вона визначає в нормативно-правових актах умови емісії та обігу конкретних цінних паперів.

Виділення в теорії і на практиці первинного і вторинного ринку державних цінних паперів, як сегментів будь-якого ринку цінних паперів обумовлено специфікою операцій, здійснюваних в їх рамках, які в свою чергу визначають напрямки, форми і методи регулювання ринку цінних паперів.

На первинному ринку цінних паперів здійснюються операції, пов'язані з розміщенням цінних паперів, тобто операції, пов'язані з передачею емітентом цінних паперів першим власникам.

На вторинному ринку цінних паперів відбувається передача цінних паперів від одного власника іншому, не пов'язана з розміщенням цих цінних паперів.

Основними проблемами ринку державних цінних паперів, на нашу думку, є:

1. Нерозвиненість нормативно-правової бази щодо ринку цінних паперів і зокрема державних цінних паперів, регуляторів ринку;

2. Невисокі рейтингові оцінки кредитоспроможності міжнародних організацій;

3. Короткостроковий характер державних цінних паперів. Терміни погашення державних облігацій зазвичай складають 1 рік і менше. Це пов'язано з високим рівнем інфляції в країні. У нормальній ринковій ситуації державні цінні папери матимуть в основному середньо- і довгостроковий характер;

4. Недостатня розвиненість торгових систем і фінансових інструментів. Дуже малий відсоток громадян нашої країни залучені до ринку цінних паперів, внаслідок цього обмеженість залучення грошових коштів державою.

Для вирішення даних проблем необхідно в першу чергу розробити нормативно-правову базу, і побудувати ефективну систему управління фондовим ринком, нормативну базу в сфері оподаткування. Держава повинна активно розвивати даний сектор економіки, оскільки від його ступеня його розвитку і привабливості залежать не тільки доходи бюджету, але і зовнішні інвестиції (Опря та ін., 2004: 101).

Напрями правового регулювання ринку державних цінних паперів

Серед напрямків правового регулювання усіх сегментів ринку цінних паперів, в тому числі ринку державних цінних паперів, можна виділити наступні:

1) визначення порядку емісії (розміщення) цінних паперів, в тому числі регламентація умов емісії (суб'єктів емісії, їх повноважень, обсягів емісії, реєстрації умов емісії тощо.);

2) регулювання діяльності професійних учасників ринку цінних паперів, в тому числі ліцензування їх діяльності (брокерів, депозитаріїв, бірж тощо);

3) визначення порядку здійснення операцій на вторинному ринку цінних паперів;

4) захист прав власників і контроль за дотриманням їх прав емітентами та професійними учасниками ринку цінних паперів (в тому числі, шляхом розкриття інформації про цінні папери та регулювання реклами на ринку цінних паперів).

Серед специфічних напрямків правового регулювання ринку державних цінних паперів слід, перш за все, виділити реалізацію публічно-правових функцій України.

Говорячи про форми і методи регулювання ринку цінних паперів слід зазначити, що ринок державних цінних паперів може регулюватися нормативними актами і шляхом здійснення інших дій, не пов'язаних з виданням нормативних актів. Методи регулювання ринку державних цінних паперів можна розділити на правові та неправові, включаючи в останні, перш за все, економічні заходи. Причому застосування як тих, так і інших методів може здійснюватися шляхом прийняття нормативних актів або без їх прийняття.

Регулювання ринку державних цінних паперів відрізняється високим ступенем нормативності, що пов'язано з публічно-правовим статусом емітентів цінних паперів, що обертаються в даному сегменті ринку цінних паперів: умови емісії та обігу державних цінних паперів не просто реєструються, але і приймаються у вигляді нормативно-правових актів.

У той же час, в чинній редакції Бюджетного кодексу не відображені операції з похідними фінансовими інструментами. Немає в ньому і описання процедур і правил страхування ризиків, включаючи страхування валютних ризиків.

Взагалі сьогодні в сфері державного боргу склалася парадоксальна ситуація, коли чинне законодавство для приватних інвесторів більш детально і чітко розроблено, ніж законодавство, що регулює позикову діяльність емітентів державних цінних паперів.

Висновки. Аналіз чинного законодавства України в сфері емісії та обігу державних цінних паперів дозволяє сформулювати ряд важливих висновків щодо емісії державних цінних паперів як найбільш ефективного інструменту управління державним боргом. В даний час в умовах фінансової кризи і, як наслідок, високої напруженості бюджетів особливе значення в якості потенційного джерела фінансування необхідних витратків отримали державні запозичення.

Говорячи про цілі і способи використання емісії цінних паперів Україною, визначальну фінансово-правову природу випуску та обігу державних цінних паперів важливо помітити, що саме склад цих цілей і служить юридичною основою віднесення питань випуску та обігу державних цінних паперів до предмету фінансового права в частині інституту державного кредиту. Державні цінні папери випускаються для

досягнення цілей і рішення задач, що стоять перед державою. Більш того, випуск та обіг державних цінних паперів безпосередньо пов'язаний з формуванням, розподілом і використанням публічних фондів грошових коштів. Це все вказує не просто на діяльність держави за вирішенням завдань, що стоять перед нею, а саме на фінансову діяльність.

Виділено особливості правового регулювання ринку державних цінних паперів, проблеми названого ринку, напрямки правового регулювання ринку державних цінних паперів, серед яких можна виділити: визначення порядку емісії (розміщення) цінних паперів, в тому числі регламентація умов емісії (суб'єктів емісії, їх повноважень, обсягів емісії, реєстрації умови емісії тощо); регулювання діяльності професійних учасників ринку цінних паперів, в тому числі ліцензування їх діяльності (брокерів, депозитаріїв, бірж тощо); визначення порядку здійснення операцій на вторинному ринку цінних паперів; захист прав власників і контроль за дотриманням їх прав емітентами та професійними учасниками ринку цінних паперів (в тому числі, шляхом розкриття інформації про цінні папери та регулювання реклами на ринку цінних паперів); реалізацію публічно-правових функцій України.

Список використаних джерел:

1. Зайцева Н.А. Публічно-правова природа державного кредиту / Н.А. Зайцева // Проблеми законності. – 2008. – № 98. – С. 243-248.
2. Монаєнко А.О. Державний кредит як самостійний фінансово-правовий інститут / А.О. Монаєнко // Право України. – 2013. – № 11. – С. 351-359.
3. Опря А.Т. Правові засади державного кредиту : навчальний посібник / А. Опря, Ю. Верига, Л. Капаєва. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 248 с.

References:

1. Zaitseva, N.A. (2008). Publichno-pravova pryroda derzhavnoho kredytu [Public-legal nature of public credit]. *Problemy zakonnosti – Problems of legality*, 98, 243-248 [in Ukrainian].
2. Monaienko, A.O. (2013). Derzhavnyi kredyt yak samostiinyi finansovo-pravovyi instytut [Public credit as an independent financial and legal institution]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, 11, 351-359 [in Ukrainian].
3. Opria, A., Veryha, Yu., & Kapaieva, L. (2004). *Pravovi zasady derzhavnoho kredytu [Legal bases of the state credit]*. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].